
VÉLEMÉNYEK, HOZZÁSZÓLÁSOK

MINDEN ELADÓ?

Hozzászólás Tózsza István A „káros” urbanizáció c. cikkéhez
(*Tér és Társadalom* 2002/1. 1-16. o.)

BELICZAY ERZSÉBET

Régen nem okozott írásmű akkora felindulást bennem, mint Tózsza István, hozzám kicsit késve eljutott cikke. Alig van benne olyan mondat, gondolatsor, amellyel szemben ne tudnék számtalan konkrét példát felhozni. Eddig azt hittem, hogy az életből és a szakirodalomból megismert, kül- és belföldi konferenciákon megtárgyalt városi terjeszkedés okaival és hatásaival kapcsolatban nincsenek alapvető nézeteltérések a szakemberek között, legfeljebb a megoldáson vitatkoznak. Antagonisztikus ellentét csak az egészben bizniszt látók és az életminőségüket féltő vidék- és városiak között maradt.

A cikk elején még azt gondoltam, hogy görbe tükröt kíván a szerző a jelenlegi településrendezési eszközeinket kihasználva óriási hasznot húzó, valamint a piac mindenhatóságában hívők elé tartani. Fél évszázadnyi belső-pesti léttel a hátam mögött, szellemességnek véltem a zöld belvárosi betonsivataggal kapcsolatos részt. Mint ahogy azt is, hogy a fejlett Nyugaton „a sűrűn beépített területek teljes ökológiai láncoknak nyújtanak otthont ... a nagyvárosok kertvárosi övezetei mind faj, mind egyedszámot tekintve felülmúlják a távolabbi szántóföldi, mezei és erdei, ún. természetes élőhelyeket”. (Az ottani gyerekek biológiából bizonyára nem a vörös, hanem a parki róka jellegzetességeit tanulják.)

A cikk végére azonban nyilvánvalóvá vált, hogy nem a Candide-hoz hasonló satírák kései utódját tartom a kezemben, hanem a szerző komolyan gondolja, amit leírt. Az egyik „felhergelt civil zöld szervezet” tagjaként, csak félve merem megjegyezni, hogy a városok körüli zöld gyűrű nem a „poroszos területfejlesztés” agyszüleménye, hanem Angliában és Ausztriában több mint egy évszázad óta szigorúan vett, kötelező érvényű területi besorolás, amelyet újabban a természetes területeket hatékonyabban védő zöld hálózati rendszerrel terveznek felcserélni (*J. Herington: Beyond Green Belts – Managing Urban Growth in the 21 Century, Jessica Kingsley Publishers, 1990*).

Az anarchikus beépítésekkel szembeni felháborodásomat nem „az irigység motíválja”, hanem az, hogy nem szeretném, ha Magyarországon a fejlődés következő lépcsőjét a holland területek biológiai sivárságának és az amerikai szuburbiaik egyikúságnak elérése jelentené. Szeretnék hinni abban, hogy a rendszerváltással biológiai sokféleségünk, az Európai Unió által is csodált, unikálisnak tartott természetes és féltermészetes területeink nem a helyi képviselőtestületek és a magántulajdonosok egyedüli döntési jogkörébe kerültek – bár nemegyszer mintha ez történné a gyakorlatban.

Harmadik kívánságom az, hogy majdan a szerzővel együtt mutathassam meg leendő unokáinknak, milyen szép is tavasszal az el nem adott, be nem épített pilisi táj!